

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ES VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KÖZLÖNYE.

Egész évre 10 — kr.
Félévre 5 —
Negyedévre 2 — 50 "
Egy hónapra 1 — "

Egyes szám ára 4 kr.

Felelős szerkesztő: **KOHANYI GYULA**
Kiadók: **HOFFMANN és KRONOVITZ.**

Hirdetési díj:

Egy hasábos petit sorért 5 kr. Nagyobb terjedelmű a többször
hirdetéseknél a szerint jutányos áron vetetnek fel. Bélyeg-díj, min-
den külön beutaltatásért 30 kr.

Tempora mutantur...

Az appropriacionális törvényjavaslat általános vitáját befejezte a képviselőház.

Szomorkodva és megdöbbenve konstatáljuk e tény, mely azt mutatja, hogy az országgyűlésen is visszatükröződik az ország félig alvó, félig alélt állapota.

Örüljön ennek az, ki bármely okból egyengetni akarja a kormány romboló szekerének utját.

Örüljön ennek az, ki a hatalmat mindenhatóvá akarja tenni az országban és megszoktatni a nemzetet arra, hogy közönyös legyen legéletbevágóbb érdekei iránt.

Mi nem örülünk!

Ha történelmünk gyászkeretű lapjain elmerengünk, csak egy korszakot látunk hasonlót a mostanihoz, Mária Terézia korszakát.

De még ezen is tulesz a mai világ, mert akkor egy megnyert osztály lett közömbös, most az egész nemzet.

A jelen kormánynak számtalan hibái, politikai vétkei vannak; az appropriáció a kijelölt tér, a melyen e hibákra és vétkekre rá lehet mutatni s a két nagy ellenzéki pártnak mégis csak egy-két tagja szólott.

Tiszta meggyőződésből róttuk fel a Bánffy-kormánynak azt, mint legnagyobb politikai vétkét, hogy sikerült a közszellemet elaltatni.

Minden hiba jóvá tehető, de ha a nemzeti test maga satnyul el és kivetkőzik ősi tulajdonaiból, ősi erényéből, ezt jóvá tenni nem lehet.

E kórság olyan, melyen csak valami nagy rázkódítás vagy szenvedés segíthet, a mitől az Isten óvja meg nemzetünket! De ép az szomorít el végtelenül, hogy abba a dilemmába jutottunk, hogy: vagy nagy megrázkódítás és szenvedés lesz hazánk sorsa, vagy az a lassu ki-mulás, a mely kórságot az angol decline-nek nevez, s a melyben a test egészségesnek látszik és mégis napról-napra sorvad, míg végre eljön az örökös pihe-nés napja.

Csak néhány év előtt a maihoz hasonló helyzet lázas izgatottságba hozta volna az országot s az ország tükrét, a parlamentet.

E tükör rosszul mutat, de mégis mutat; bár torzképet mutat, mint a domboru vagy homoru tükör, de azért az ország, mely eltespedt képet nézi benne, mégis magára ismerhet.

A többségben annak tudata van, hogy minden szabad, mindent lehet merni, az ellenzékre pedig ránehezedik az érzés, melyet e szó fejez ki: hiába.

Bevallom, hogy ez fáj nekem; de azt is kezdem belátni, hogy hiába fáj.

Az ellenzék hivatása lenne a folytonos harc, a fáradhatatlan támadás; nem élet-halál harcok, mert a gyen-

gébbet legyőzik, és meghalni csak egyszer lehet, hanem a folytonos küzdelem.

Ez az ellenzék hivatása mindenütt; de főképp mináfunk ez lenne a nemzetre nézve életszükség.

A hatalom nem más, mint erő; az erőnek természete a térfoglalás, az erő eszméje ettől elválaszthatatlan ép úgy az anyagi, mint a szellemi világban.

Az erő, a hatalom a kormányé; tért foglal, ha nem áll ellene egy másik erő, mely ha nem terhelheti is a tulnyomó erőt a helyes irányba, de megalkotja azt, a mit a mechanikában, az erők parallelogramjának neveznek, s a mely megszabja a rezultante erőnek irányát.

Ha az ellentálló erő zerová zsugorodik össze, akkor a tulnyomó erő halad egyenes vonalban a maga utján.

Igy van ez minálunk.

Csak egy rövid évtizeddel ezelőtt lehetségesnek képzelhettük volna azt, hogy Ausztriában oly viszonyok lesznek, mint ma, a melyek magyar hazánkat urává teszik sorsának, csak akarni tudna?

Lehetségesnek képzeljük volna azt, hogy csak nemzeti akaratunktól függött anyagi és közgazdasági önállóságunk visszaszerzése minden rázkódítás és küzdelem nélkül?

Lehetségesnek képzeljük volna azt, hogy mikor az isteni gondviselés ily alkalmakat nyújt nekünk, a nemzet egykedvűen nézze, hogy mikép játszák el sorsát a magán az országgyűlésen sincs

A „DEBRECZEN” TÁRCZÁJA.

A magyar lányokhoz.

Ezer éves ősi fának
Harmatos virágai,
Ezer éves szép hazámnak
Lelkes ifju lányai:
Márczius langy fuvalmára
Dobbanjon meg szívetek,
S honszerelem oltárára
A szabadság ünnepnapján
Áldozatot vigyetek!

Ötven éve — félszázadja,
Márczius szent Idusán
Szállt az ige ajkról-ajkra:
— A magyar nép mit kíván?
Ötven éve: hogy felesengett,
S vis-zhangzott az eskü-szó,
Mit a költő lantja zengett —
S diadallal büszken lengett
A haromszin lobogó!

Eszmék, tettek fénykorában,
— Oh, mi szép idő vala! —
Nagyanyaink lány korában;

Pirkadott föl hajnala
Egyenlőség — szabadságnak,
Melyet addig éj fődött . . .
— Nagyapáink harcra szálltak . . .
Nagyanyaink áldott keze
Vérző sebet kötözött . . .

Csa'a-sikra, gyilkos tűzbe:
— Bár önszívét tépte szét —
Édes anya fiat küld'e,
Menyasszony — a jegyesét . . .
— Azéru művelt száz csodát a
Hős honvédek serege:
Mert a magyar nők imája
Bátoritva, lelkesítve
Védve, óva járt vele!

Ezer éves ősi fának
Harmatos virágai,
Ezer éves szép hazámnak
Lelkes ifju lányai:
Ősök nemes szép példája
Dobogtassa szívetek!
S szent hazánk ha úgy kívánja
Mind-n kincset oltárára
Áldozatul vigyetek!

Lampérth Géza.

A Honvéd temetőben.

A „Debreczen” eredeti tárczája.

Irta: **Gondy Károly.**

Sem apám, se anyám,
Csak Kossuth és hazám

Lezajlott minden zajongás és zavargás
nélkül a nagy, dicső nap; a zászlók lengése,
a gyér hazafiak lelkesedése egy fokkal sem
emelték a komor idő hőmérsekét.

Az 50 év lefokozta a hazafiság lángját,
a forrpontról messze állunk, de hogy is ne,
ha csupa denaturált spiritusszal dolgozunk
és az új nemzedék degenerált?!

A deres tető alatt nem oly veszélyes már
a kemény tűz; a fel-felpattanó szikra nem
igen messze halad, legfeljebb a havas tetőn
mint fekete pont lemarad.

Hála az égnek! sem a tűzoltók, sem a
katonák őrtanyáján tüzet nem jeleztek. — Se
vizre, sem puskatüzre nem volt szükség, hiába
marasztották otthon bajnokait.

Talpra magyar! Igen ám, de a talp
annyi idő alatt elkopott, az udvari suszter-
nek pedig felgyült a dolga és csak ápril
11-ére ígérte az új talpalást (olv. nyalást)
Hát várunk, ha már eddig vártunk, már bele
nem halunk a várbeli várandóságba . . . mo-
zittab csak a nem ünnepelhe-
tünk?!

A kivágításon gyujtott görögtűz nem si-

semmi kedv egy nagyobb vitát csinálni?

Ezért lehetséges az, hogy a kormány a főbb érvelésekre még csak nem is válaszol. A szakminiszter egy nagyot üt a szeg mellé s egy pár szóval dobja el magától a súlyos érvek ránehezédő terhét. A kormányelnök pedig újabb irodalmi jártassággal dicsekszik; átszap az ó-korból az alig mult korbá; már nem Plátóból idéz többé, hanem Szent-Simonból.

Henry de Saint-Simon szelleme, mely híres tanítványa: Augustin Thierry szellemével együtt lebeg talán valahol a másvilágon, nagyot csodálkozhatik azon, hogy nálunk hivatalosan Szentté lett. A Suamirban keresztire feszített apostol szelleme pedig botránkozhatik azon, hogy őt hivatalosan képesnek hiszik azonosnak lenni a »Nouveau Christianisme« szerzőjével.

De ettől eltekintve a miniszterelnök büszkén hivatkozik eddigi eredményeire és nemzeti politikájára, melylyel kiérdemelte magának a nemzet bizalmát.

A jóra és rosszra büszkék lehetnek az emberek; ha egyikben, vagy másikban nagy eredményt értek el, ez mindig erőnek jele.

A kormányelnök dicsekedhetik, mert elérte azt az eredményt, hogy a nemzetet álomba ejtette, mely álomban imitt-amott rémképeket lát... de hát csak álmodik! A kormányelnök pedig feltétlen ur.

Mindez így van az 1848-iki korszak félszázados évfordulóján!

Kossuth Ferencz.

BELFÖLD.

Minisztertanács. Szerdán déltán több óráig tartó minisztertanács volt, amelyben a kabinet valamennyi tagja részt vett és folyó ügyeket intéztek el.

került. Görögüz! e satnya nemzedékben mit keresne? Tudatlan segédem K r é t a-por-t kevert bele, ez volt a baj veleje!

A Kossuth oltáromat széjjel szedtettem, csak nem tartom az új ünnepre? Eleg nekünk a Husvét, a midőn a nép még azontul is tudja isten meddig, b ő j t ő l n i k é n y t e l e n!

Már a padon őszenyalólválva nyugszik az oltár sátorfaja, akár a szent kripta. Itt békeben álmódhatik Iatrokról, Krisztus pástjáról. J u d á s csókról, itt legfeljebb a pók haborgatja és bevonja gyenge halójába a lánzsas öröket és védtelen királyokat.

Lehet, hogy épen egy kereszties pók behálózta a tömjenező király szemét; egy másik meg a korona tövében lesi prédáját. A pók bizony nem a csillag után indul, mint a királyi triumviratus! ott strázsai mint Luczifer, hol a világosságot hirtelen a sötétség váltja fel: egy csillagtalan sötét űr a mennyboltozatja.

Es a hontalan, de nem névtelen hazafi oltárát diszító olasz virágokat hová tegyem? csak nem a padra a lomok közé?!

A kamélia piros szírom ajka panaszra nyílik; szebb helyen, a hősök mellett kíván elporani; mint a hős szabad ég alatt égő Napsugár mellett véret ontani, vagy mint Velenze fia, a vízbe temetelni!

Ki is látott virágot földbe temetni; nem elég, ha gyökere ott rothadt? Nem marad annak pora egy helyben, mert emléke

A rabbínusok kongruája. A zsidó hitközség elnökei kedden tartották rendes közgyűlésüket és ez alkalommal foglalkoztak a kongrua-kerdésrel is. A kultuszminiszter törvényjavaslat 300 rabbínusra is kiterjed, akiknek fizetését, ha 800 frtra kiegszíténék, az összesen 91,136 frtnyi összeget tenne szükségessé. A zsidó országos iroda a következő adatokkal világítja meg a törvényjavaslat ez intézkedését:

A zsidó országos iroda a kapott fölszólítás folytán már 1896 május 8. jelentette, hogy 103 községben a rabbínusok díjazásának 800 frtra való kiegszítésére 29,079 frt szükséges. Az ortodox bizottság jelentése szerint 200 rabbínus fizetésének kiegszítésére 62,057 frt kellene. E két összegből származik a javaslatban jelzett végösszeg. De megjegyzendő, hogy a zsidó anyakönyvvezetésnek 1885-ben történt szabályozása után, amikor az anyakönyvek vezetését a rabbínusokra bízta és mert akkoriban még elegendő kvalifikált rabbínus nem volt, sok községben csak helyettesít alkalmaztak. Így az említett 103 községben is ez időszert csak helyettesek működnek, akiknek fizetése 800 frton alul van. Ebből azonban nem következik, hogy azok a községek, ha majd rendes rabbint nem választanak, nem lesznek abban a helyzetben, hogy saját erejükkel is megadhassak neki a 800 frtot. Kérdés tehát, hogy az államnak e fizetések kiegszítéséhez hozzá kell-e majd járulnia. Az összesen 303-at kitevő rabbínoroban azonban jeleg alig 10 olyan van, aki a törvényes kvalifikációval bír, aki tehát 400 frtos fizetésének 800 frtra való kiegszítését kívánhatná, míg 42 helyettes van, a kiknek fizetése 400 frtra volna kiegszítendő. Az államnak tehát erre összesen csak 7,735 frtot kellene fordítania. Az országos iroda abban a véleményben, hogy a rabbínusok meg fogják szerezni a 800 frtnak megfelelő kvalifikációt, de reméli, hogy a zsidó hitközségek már a legközelebbi jövőben autonóm hatáskörben fogja összes ügyeit szabályozhatni, a rabbínusok állását szervezni fogja és akkor ez aligha lesz kisebb 800 frtnál. Az iroda azt hiszi, hogy idővel állami segítség nélkül is megadhatja a rabbínusoknak a maga-abb dotációt. A közgyűlés az iroda jelentését tudomásul vette és elhatározta, hogy beterjeszteti kétféle jelentésnek elintézését a vallásügyi miniszternek meg fogja sürgetni.

folyton megújul a szívben. Így szállott szét a legben a költészet legszebb virága: Petőfi. Hasztalan jelölték nyughelyét, az Eg szülőtte nem lakott egy perczig sem a föld alatt... a békót még a halálban is kerülte, szelleme ott leng a kunyhóban, ott a hóhér lakában, ott a királyi palotában!

Eppen delet harangoztak. Délre esik Olaszország; a n y u g o t felé a honvédelem. Kis leányomat felkockárdztam, a kosszorut a kezébe adtam és így indultunk fiakkoren a béke stációjára: a honvédelem-töbe.

A tavasz is mennyivel szebb itt künn a természetben mint a városbau, hol épen csak a hóolvadását lesik, hogy tiszta ruhában sétálhassanak. Az Isten és nem annyira az emberek műve díszlik itt örök változatlanásgal. Itt künn nincsen divat; az Isten ősi régi zsurnálja után készíti elő a jambor és isten-féltő nép a földet, hogy a városi ember ehesek és ne hiába kinálgassa divatos cikkeit.

A honvéd temetőben oly ünnepélyes csend uralkodik; még a tavaszi szellő is halkabban suttog itt, mintha körülötte az árok elválna az útját.

Szembeötő jellege: az árok és a domb; emez Branyiskóra amaz a sz. Tamási sánzra emlékeztet Gyvon és Perczel vitézeivel. — Nem közepes ut vezet a Szabadságra; meredek szikla mászas a küzdelme. A szabadságra vagyis: bűnös nagyravágás!

A domb vetekedik a Királyhágóval; itt

A kiegyezési javaslatok. Osztrák képviselői körökben — mint tudósítók táviratozza — azt beszélék, hogy a kormány a kiegyezési törvényjavaslatok beterjesztése után vagy maga, vagy pedig a háznak egy tagja által azt az indítványt fogja tenni, hogy az a bizottság, melyhez a kiegyezési javaslatokat utalni fogják, permanensnek jelentessék ki, úgy, hogy a bizottság egész nyáron át, még az alatt az idő alatt is, míg a birodalmi gyűlés el lesz napolva, a kiegyezési javaslatok tárgyalására folytatassa. — A N. Fr. Pr. a kiegyezésről a következőket írja: Ma az hírlék, hogy a kiegyezési javaslatokat kedden terjesztik a Reichsrath elé. Míg e hír itt hitrele talait, addig a magyar miniszterelnök mni beszédében a határidő elhalasztásának lehetőségét jelezte. Ő ugyanis a magyar képviselőházban azt mondta, hogy a javaslatok biztosan a legközelebbi időben, vagy legkésőbb aprilisban, vagy husvét után kerülnek tárgyalás alá. Parlament körökben egy permanens-bizottság választását szándékoznak, amely a Reichsrath elnapolása esetére is tanácskozhatnak. Daczára annak, hogy nagyon siettetik a tárgyalást, mégis az a nézet van elterjedve parlamenti körökben, hogy új provizoriumra lesz szükség. De mindenesetre még korai ennek az eventuatásnak a megbeszélése. Minthogy a mostani provizorium a kiegyezési időszaknak már egy esztendőjét igénybe vette, valószínű, hogy az új szerződést csakis kilencz evre kötik meg.

Horvát regnikorális bizottság. A képviselőház tegnapi ülése mutatta be az elnök a horvát országgyűlés elnökeinek átiratát, mely szerint a Horvát-Szlavonországek és Magyar ország közt ujjal is megkötendő pénzügyi egyezség megkötésére a bizottságot a horvát országgyűlés már megválasztotta. A bizottság tagjai: Egersdorfer Sandor gróf, Erdődy Rudolf gróf, Ferics Ferencz gróf, Frank József, Francsei Henrik, Gyurgyevits Vazul, Gurkovics György, Koszovics Szvetozar, Miletics Cziril, Paics Armin, Spevez Ferencz és Tomasicz Miklós.

A Ház munkarendje. Ma az ünnep miatt nincs ülés szombaton befejezték az appropriáció Ehhez még hozzászólnak Kossuth Ferencz, Hegedüs Sandor főadó, Tiszta István és Darányi földművelésügyi miniszter. Továbbá a részletekhez fel vannak jegyezve Mojnár János, Buzath, Pichler és Mocsis. Hatfőn az appropriáció harmadik olvasas után tárgyalás alá kerül az aprilisi feirat, melyhez

hol a honvéd kardjával a kör minden irányában vágott a végkim-rülésig es bandázs nélkül elvezett.

Leányomat, ki meg olvasni sem tud, feleme tem a kosszoroval, hogy koronazza a rideg követ, tejszits az első hontelanyi tisztet. — A gyermek majd ismét folytatja a játékát, én meg elmerengtem a jövő multba...

A hősökről itt megfeledezett a nagy ünnepelő közönség, mert itt a pusztaságban nincsen terített asztal, hol a folyó ügyek nyerne biztos elintézési, nincsen fenyes parket, mi sikamlóssa tegye az erény utjait...

A hősök elbucsztak utolsó kenet nélkül és a göröngybe jól megv-tettek labukat hogy ott nyomban hős halállal a sirba szálljanak. — A városi Tanács akkor sem intette el folyó ügyeiket... elfolyt a verük Isten és a Ház végzése szerint. Mi y szerencsés, ki akkor mint Flaccus meg menekült és most a város-haza czimeres Napsugár sűtkérezhet!

Ah! honszerelem, te vagy az életem! Nem csabítunk, nem gyalázunk meg velesenkit; de azért nem platói szeretet, mert elváthatatlanok a forró testtel a karok... Kardot rantunk oda állunk, ha veszélyben forog ideálunk...

Olyan tiszta itt a hely, mint ha éjjente angyalok szepnénk és terít nének puha perzsa szőnyegtel. Maga a siremlének nevezet külön ösvény... hiszen nem is lehet

alig lesz hozzászóló, miután az ellenzéki pártok alig tanúsítanak valami érdeklődést iránta. Fontosabb tárgy lesz még a házközösségek megszüntetéséről és a dalmáciai vasutakról szóló javaslatok. De ezekkel is végez a Ház hétfőn, kedden. Ugy, hogy azután megkezdődik a husvét-i szünidő, a melyet csupán az április 11-iki theatrális ülés fog csak megszakítani.

KÜLFÖLD.

Három uralkodó találkozója. A Mémoires Diplomatiques című francia folyóirat érdekes hírt közöl. Eszerint a hármasszövetség uralkodói, Ferencz József magyar király, Vilmos német császár és Umberto olasz király a legközelebbi időben találkozni fognak. A három állam diplomáciai jelenleg ennek elkészítésével van elfoglalva. Ezzel a tervvel függ össze Nigra gróf bécsi olasz nagykövete nek Rómába való utazása is. A három uralkodó találkozója a nevezett lap értesülése szerint Velenczében fog lefolyni ahol királyunk és a német császár Umberto király vendégei lesznek.

Gladstone betegsége. Gladstone hawardeni kastélyában almatlanul töltötte az első éjjelt. Hir szerint az agg államférfin életét veszedelmes baj fenyegeti, az orrcsont elhalása, amelyen csak operációval lehetne segíteni. Az orvosok azonban Gladstone agykorára és gyöngesére való tekintettel az operációt nem merik végrehajtani.

A tüdővész terjedésének megakadályozása.

Debreczen márczius 21.

Lapunk tegnapi számában megemlékeztünk már röviden arról a körrendeletéről, a melyet P e t e z e l Dezső m. kir. belügyminiszter az egészségi óvintézkedések megtétele s különösen a tüdővész aggasztó terjeszkedések megakadályozására kibocsátott. Most közzöljük annak közérdekű voltánál fogva a körrendeletet egész terjedelmében:

arculata, névtelen az köröskörül. — Azt sem tudni merre fekszik a hős feje, lehet hogy a nélkül ölel muszkat, A kö itt csak anyaföldet jelez, mely keblére szoritja és honfölddal ringatja álmos gyermekét.

Még jó hogy oly nagy a kö, hogy ő is pihenni kénytelen és hajthatnak darabjaival. April 11-én minket . . . de meg hol vennénk ez inséges időben annyi kenyeret, hogy viszonzhánók azt a szivességet?!

Kevesen vagytok . . . elég nektek a kö-emlék, a budai varba jobban illik az ércz, hát ne is álljon hátrabb Hentzienél. A védő érczet rendesen az ellen vére szennyezi be . . . hadd egye a rozsdá, tiszta terméskő illet meg bennünket legjobban. Es ha mégis érczből öntik, annak csak egy mentő oka van: hogy nem tapad rea a sár, lerugja onnan a Napsugar.

Nyugodjatok itt békében a muszkával egyetemben, míg a Feltámadás riadoj megszólal és elvlaszt beneteket, hogy folytassatok és veglegesen befejezhessétek jól megkezdett munkátokat!

Édes gyermekem tüsszél most kabátodra első látogatásod emlékére örök zödet és síessünk vissza ebédelni.

Leányom izmosodik, szeret imádkozni és végtelenül kedveli a kutyát . . . lehet hogy híven fogja szeretni és mint Jean d'Arc vedeni hitét és hazáját.

Valamennyi törvényhatóságnak.

49851/97. szám, b. m.

Az ország közegészségi viszonyaira vonatkozólag a törvényhatóságoktól hozzám beérkező jelentésekből és a m. kir. központi statisztikai hivatal időszaki kimutatásaiból látom, hogy a gümőkóros tüdővész (tuberculosis) Magyarország népessége között igen nagy és évről-évre még fokozódó pusztítást visel végre; — átlagosan minden 100 halálozásból tiznél többet okoz a tüdővész. Ez oly nagy arányszám, mely jóval tuhalatja minden más mint pl. a cholera, kisebb-nagyobb járványok alakjában tömegesen szedik áldozataikat. A tüdővész a szónak szoros értelmében tizedeli a lakosságot és néppusztító hatása azért is nagyobb minden egyéb betegségénél, mert szünnet nélkül szedi áldozatait a lakosság minden rétegeiből és mert hosszas, lassu lefolyásu baj lévén, az általa megtámadottakat hosszú időre munka és kereset képtelenné teszi s egy közgazdaságilag is kiskamithatlan károkai okoz.

A fentebb mondottak az egészségügyi kormányzat legfontosabb feladatainak egyikévé teszik a tüdővész szünnetet nem tartó nagy pusztításainak korlátozására, az általa okozott csapás enyhítésére megtenni mindazon intézkedéseket, a melyek tudásunk mai állása szerint sikert ígérnek s végrehajthatók.

A tüdővész ellen való sikeres védekezésnek egyik főakadályja a közdutában gyökeret vert azon föltevés, hogy ez a betegség gyógyíthatatlan, hogy ellenében minden küzdelem reménytelen s azért fölösleges; ezen föltevés bizonyos fatalisztikus megnyugvásra és szerfölött káros közönyre vezetett. A valóságban pedig úgy áll a dolog, hogy a tüdővész számos esetei is igen sokszor meggyógyulnak megfelelő életmód és kezelés mellett, ha a betegség nem haladt meg túl egy bizonyos határt, a baj szétterjedésének korlátozása és az általa okozott családok enyhítése tekintetében pedig igen sok érhető el megfelelő intézkedések czélzárú a következetes megtételével. Emlő feladatnak tartom ez irányban a fennebb helyett fatalisztikus felfogás leh-tő megszüntetését és azt, hogy a tüdővész lenygeről terjedésének okairól, módjairól s az ellene való oksz-rú védekezés lehetőségéről a lakosság széles körében helyes felfogás és tudás foglaljon tét. E czélból gondoskodtam róla, hogy könnyen érthető módon szerkesztett ismertető irat készüljön; ez iratot megfelelő számu példányokban legközelebb megfogom küldeni ingyenes szétosztás végett Czímnek.

Mint hogy a tüdővészben való megbetegeedésre leginkább azok hajlandók, a kik születésüknél fogva gyengék, satnyák és a kiket rossz vagy hiányos táplálkozás, egészségtelen lakásban, vagy ily munkahelyiségekben való huzamos tartózkodás és általában kedvezőtlen életviszonyok meggyengítettek, felhívom czímet, tegye különös gondoskodása tárgyává mindazon fentebb említett tényezőket, a melyek népesség, különösen pedig a szegényebb népsz-tály egészségbeli jólétére, erejére, ellentálló képességére befolyással vannak. A vármegyei hatóságok feladata e részben kiváltképen az legyen hogy a lakások egészségi viszonyait minden rendelkezésére álló eszközzel javítsa, különös figyelmet fordítván gazdasági és uradalmi cselédlakások egészségi viszonyainak javítására: a városi törvényhatóságok s ezek között első sorban a székes-főváros felada a pedig általában a lakás viszonyok javítása mellett különösen a mindennemű családi és iaktanyaszerű munkás hajlékok egészségi viszonyainak javítása, valamint az arról való gondoskodás, hogy a szűken és zsúfolt hajlékokban lakó városi népesség számára arnyas és tiszta levegőjű, udúlésre és kirándulá-ra alkalmas helyek nyitassanak, ami sétatételek népiéletet létesítése és hegyi erdő terület-knek a közönség számára való megnyitása és könnyen s olesón hozzáférhetővé tetele útján lesz leginkább elérhető.

Nem tartom szükségesnek e helyt részletezni, felsorolni mindazon intézkedéseket, a melyek a népesség lakásviszonyainak javítását czélozzak, de újból is felhívom Czímet, hogy a tüdővész ellen való védekezés szempontjából oly szerfölött fontos ezen ügy-t szünnet nélküli gondoskodása tárgyának tekintse.

Nem kevésbé fontos a tüdővész ellen való hatályos védekezés rendszerében a szegényebb sorsu népesség jó és elégséges táplálkozása.

Igaz ugyan, hogy a jó és bőséges táplálkozás főfeltétele az anyagi jólét, ez pedig hatósági rendelkezésekkel elő nem teremthető, oly esetekben azonban, hol a népesség nem szegénységéből, hanem megrögzött rossz szokásból táplálkozik rosszul és czélszerűtlenül, tanítás és rászoktatás útján mégis sok érhető el abban az irányban, hogy idővel jobb táplálkozásra térjen át. Nagy gond fordítandó a piacra kerülő élelmi és tápszerek minőségének és tápláló értékének hatósági felügyeletére és ellenőrzésére s e tekintetben kiváltképen a különféle tejgazdaságokból áruba bocsátott tejsre és tejtermékekre hívom fel czím figyelmét, a tejgazdaságoknak nemcsak a közfogyasztásba kerülő termékei tartandók folytonos eber hatósági felügyelet alatt, hanem gondos szakszerű és folytonos ellenőrzés alá helyezendők maguk a tejgazdaságok és az ott alkalmazott egyének egészségi állapotuk tekintetében is. mert előfordulhat, hogy tüdővészessé egyének, ha fejésre s a tejjel való elbánásra alkalmazzatnak, a tej útján teljesethetik a betegségét hnszonlóan gondos állatorvosi felügyelet alatt tartandó az ily majorok tejelő marha allománya, mely ha gyöngykorban szenved, szinten lehet terjesztője ezen nagy betegségnek a tüdővésznek.

Az iszákosság nem kevésbé káros befolyással lévén a a népesség táplálkozására és erejére, ellene is megteendő mindaz, megfelelő tanítás, sőt esetleg korlátozó intézkedések által a mi lehetséges.

A tüdővész terjedését és a benne való megbete edésre való hajlamot épugy mint minden más fertőző betegségeknel is nagyon előmozdítja a személyes tisztaság ápolásának elhanyagolása s ezért mindaz, a mi a tisztaság fenntartására szolgál lakásban munkahelyeken, ruházatban és magán az emberi testen mindenféle fertőző betegségeknek, tehát a tüdővésznek is hatathos óvszerét képezi; a tisztaság megóvására irányuló intézkedések megtételét és ellenőrzését azért a Czím gondoskodásába és figyelmébe ajánlom.

A gümőkórosra vonatkozó ismeretek értelmében ez a betegség a benne szenvedők testi valadékai, főként köpetje által is terjed, különösen akkor, ha ez utóbbi beszárad és apró részecskéi a porral felkavarodva a levegőbe jutnak, ezért a védekezés rendszerében igen fontos a tüdővész betegeknek oly módon való elhelyezése és ápolása, hogy rólok és általok a betegség másokra át ne terjedhessen, továbbá köpetjeiknek mennyire lehetséges, ártalmatlanná tetele.

Ezen szempontból a következő intézkedések megtételére hívom fel Czímet: intézkedjék, hogy kórházaiiban és gyógyintézeteiben a gümőkóros tüdővészben szenvedő betegek lehetőleg külön e czélra szolgáló kórosztályokon, kisebb kórházban külön szobákban vagy egészen kis kórházakban, hol a külön szobákban való elhelyezés nem lehetséges, legalabb a többi betegektől távol állított agyakon helyeztessenek el; nagyobb új kórházak tervezésénél feltétlenül meg fogom ezutan kívánni, hogy tüdővészessék számára külön e czélra szolgáló osztály vagy legalább kórszobák létesíttessenek s az ilyenek főkelekeiül az egy egy betegre számított térfogatnak a szokottnál nagyobb voltat a jó szellőzést és a nap sugarainak minél szabababb bejutatását fogom tekinteni s mindezen feltételeket Czímnek már ezuttal is ajánlom. Utasítandók lesznek a kórházak igazgatóságára továbbá arra is, hogy a tüdővészessé betegeket külön alkalmas köpöcsészekkel lássak el, a melyekben a köpet kiszáradása ellen mindég folyadék viz álljon, a melyek tartalma ártalmatlanná teendő, ennek oly helyekre való

egyszerű kiöntése, a hol kiszáradhatna, gondosan kerülendő; ezek a köpödések használata után jól fertőtleníthetők, forró vízzel ki-moshatók legyenek, a köpöcsészek használatára és tisztogatására az ápoló személyzet gondosan kitanítandó 1 sz. Utasítsa továbbá a kórházak és egyéb gyógyító, vagy ápoló-intézetek igazgatói, hogy a gümőkóros betegek által használt ruhaneműket, evőeszközöket s butor feleket a többi betegekétől elkülönítsék és a szükséghez képest fertőtlenítsék.

Felhívom továbbá a czímet arra is, intézkedjék, hogy mindazon nyilvános helyiségekben, melyekben jelentékenyebb az emberforgalom, mint szállodákban, vendéglőkben, kávéházakban, tarsaskörökben, kaszinókban, a közönség számára nyitva levő hivatali helyiségekben a kellő tisztaság, gyakori jó szellőzés, nedves ruhába burkolt kefevel való seprés stb. által állandóan fenntartassék és hogy mindezen helyiségekben a padlóra való köpöcsés lehetőség korlátoztassék, ez utóbbi célból megkövetelendő, hogy a felsorolt helyiségekbe kellő számban alkalmaztassanak köpödések melyek a kárpetek kiszáradásának megelőzése céljából vizet tartalmazzanak és oly szerkezettel bírnak, mely tartalmukat szem elől elfedje. A most említett intézkedések különös gondal foganatosítandók a fürdők gyógyhelyek és nyaraló telepek azon épületeiben és zárt helyiségeiben, melyekben a fürdőközönség közlekedik, szorakozik vagy sétál.

A fentebb vázolt intézkedések távolról sem merítik ki mindazon teendők sorozatát, amelyek a tüdővész terjedésének korlátozására alkalmasak; csak körvonalakban kívántam megjelölni azt a munkatér, amelyen a tüdővész elleni védekezést hatóságai útján megfelelően szervezni a Czím feladata leendő. — Mindenütt egyformán alkalmazható merev szabályok nem is lennének megállapíthatók; minden egyes törvényhatóságnak a saját külön viszonyai szerint kell a védekezés rendszerének részleteit a fentebb kijelölt irányokban megállapíthatnia, amire saját autonóm jogköréből kifolyólag nemcsak jogosult, de kötelezett is.

Felhívom tehát czímet, hogy saját szakközegeinek közbejöttével vegye tárgyalás alá ezen fontos közegészségi és egyúttal közgazdasági kérdést, állapítsa meg saját viszonyaihoz mérten a sikert igéző intézkedések részleteit és gondoskodjék a megállapított intézkedések végrehajtásáról.

Nem várhatom az elrendelt intézkedésektől azt, hogy azok, ha még oly szigoruan és mindenütt egyformán végrehajthatók volnának is, rövid idő alatt jelentékeny javulást eredményezhetnének; de igenis remélhetőnek tartom, hogy az intézkedések célravezető alkalmazása és ahol szükséges kibővítése és fejlesztése által idő multán számokban kimutatható eredmény lesz elérhető. Elvárom Czímötől, hogy a szóban levő ügyet az annak fontosságát megillető éréllyel fogja nemcsak felkarolni és megindítani, hanem ezután szakadatlanul naprendben is tartani.

Hogy pedig a nagyközönség is tudomást vegyen az ügyről s a társadalom is a hatóságokkal karöltve működhesse közre, felhívom arra is, hogy ha van a Czímnek hivatalos közlönye, jelen körrendeletemet abban egész terjedelmében közölje.

A magam részéről éber figyelemmel kísérem a Czím ez irányú tevékenységét s időnkint szakközveim útján közvetlen felügyeletet is kívánok felelté gyakorolni, a mi hivatalomból kifolyólag feladatom is.

Intézkedésről szóló részletes jelentését legkésőbb 1898. évi július hó 1-ig elvárom. Kelt Budapesjen, 1898. évi január hó 26.

Perczel s. k.

Ujdonságok.

* **Gör. kath. istenítisztelet.** Folyó hó 28-án a r. k. templomban gkath. ritus szerinti mise szolgálat lesz, 8 órakor kezdődik a husvét e ötti gyónatás — ennek végeztével sz. mise keresztelés — és egyéb előforduló ténykedések. Felhívatom a hívek, hogy mi-

szertint mennél nagyobb számban jelentkezzenek.

* **A presbiterium nem ünnepel.** Egyik helybeli lapársunk, a Debreczeni Hirlap tegnapelőtt, azaz három nappal a vasárnapi presbiteri gyűlés után arra a felfedezésre jutott, hogy a presbiterium vasárnapi ülésében nem sielt határozni április 11-ikének megünnepléséről, melyről pedig még akkor hivatalos tudósítása nem is volt. Mi egy sajátságos véletlen folytán a vasárnapi gyűlésre meghívást nem kaptunk s így ott meg sem jelentünk, — ezért aztán nem is tudunk a saját tapasztalatainkból reá feleletet adni: elhallgattuk tehát a dolgot, annál inkább, mert egy másik lapársunk, a D. R. U. a maga in-cistinájából megfelelt reá. Tegnap aztán a D. H. újra visszatért a kérdésre s felig visszavonta előbbi támadását, (mert azt is intézett a pre-byterium ellen!) s csak arról beszél, hogy a nevezett tárgy valami póttárgysorozat-ba fel volt véve. Utanjártunk és meggyőződünk róla, hogy ilyen póttárgysorozatot a presbiterium tagjai nem kaptak, — amit pedig egy 24 órával a gyűlés előtt ki nem hirdettek, az még akkor sem lett volna tárgyalható, ha sor kerül reá, pedig ez sem történt. Ezzel tartottuk szükségesnek kiegészíteni a D. R. U. t. fel. szerkesztőjének mai viszonzalását s felkérjük a D. H.-t is a saját közönsége érdekében, hogy legalább mikor már helyre igazít, akkor mondjon egészen igazat. — Egyebekben pedig szíveleg meg lapársunk a mameli fővárosi tanácsnak következő intézkedését: A kultuszminiszter leirt a fővároshoz, hogy ha április 11. ünnepnapra esik, az iskolákban a hivatalos ünnepek helyett át valamelyik hétköznapra, mikor a fővárosi iskolákban az előadások szüneteljenek. A tanács nem fogadta el a kultuszminiszter leiratát, mert a tanuló-ság már megülte a szabadságharc évfordulóját márcz. 15 en.

* **Adomány a népkönyhára.** A mai napon Károlyi Sándor urtól 37 forint kaptunk a népkönyhá javára. Rendelteségi helyére juttatjuk.

* **Natalia főhercegnő meghalt.** Pozsonyban, Frigyes főherceg palotájában tegnap ravatalra tetek egy bájos, fiatal hercegnő, a népszerű főhercegnő leánykáját Natalia-t. Alig egy hete, hogy először jelentették Pozsonyból a főhercegnő betegségét, ugyanazon a napon, amikor az első megnyugtatóbb hírek érkeztek Stefánia özvegy trónörökösne betegágya mellől. S tegnap éjjel után a táviró az uralkodó-család újbb gyászát jelenté: a tizennégy éves, gyönyörű főhercegnő kiszáradt. Az orvosok pár napja állapították meg, hogy a főhercegnő agyhártya gyuladásban szenved, s hasztalan hívták ágyához W i d e r h o f f e r és N o t h n a g e l professzorokat Bécsből a tudomány nem birta megmenteni. Or-zagszerte mely részvé fogadja a csapas híret, mely Frigyes főherceg családját most leújtotta, aután az öröm után, ami legutóbb érte, mikor a múlt évben fia született. Mert a főhercegnő házasságát, Izabella főhercegnőé eddig csak leánygyermekkel áldotta meg a Gondviselés; nyolcz lánykaja született, akiknek sorában a mostani kis halott negyedik volt. A főhercegnő felesége született C r o y D ü l m e n hercegnő, amely család tudvalevőleg az Árpád-házból származtatja le magát. A magyar vér megátszik az egész család szellemében. Frigyes főhercegnő állandóan magyar földön, Pozsonyban lakik s maga és gyermekei mind kitűnően tudnak magyarul. A főhercegnő pár nyolcz leánykaja közül az egyik, Stefánia a főhercegnő, aki 1886-ban született, negy évvel később meghalt. Viruló egészségben élnek a többiek a legkisebb testvérrel a fiuválla, s bennük talaja megmost a gyászoló főhercegnő család nagy csapása után vigasztalása.

* **Uj miniszterelnöki palota.** A magyar miniszterelnökség új, díszes háját kap a régi helyett, mely szük is, rozoga is és teljesen megérte a falbontó esakányra 1899. év február elején kezdik meg a budavári Szent-György-téren a lebontás munkáját s ez időre

a miniszterelnökség az Európa fogadóba költözik, melyet már ki is béreltek e czélra tulajdonosától, az Assicurazioni Generali biztosítóársaságtól 1901. év végéig. Akkorra a régi budai palota újjászülétik s a miniszterelnök beköltözik új, díszes helyi-égébe.

* **A h. doroghi patronátus.** Hajdu Dorognak is megvan t saját vitas patrenatus kérdése, nemcsak Debreczennek. A dorogiak is olyan püspüki kövelesek ellen küzdenek néhány év óta, a melyek szerintök százados gyakorlatba ütköznek s amelyeket ök jogosnak el nem ismernek. Hat mi nem tudjuk, mennyiben lehet igazuk a jó dorogiaknak, hanem annyit irhatunk, hogy Hajdumege özigazgatási bizottsága legközelebb tartott ülésében másodfokon a munkási g. kath. püspök-ég állaspontjára helyezkedett. E regóta húzódo ügyet röviden a következőkben ismertetjük: 1886-ban a dorogiak Végső Miklóst választottak meg parochiass mellözve a munkási püspök harmas kijelölési jogát. Emiatt ezt a választást meg is semmisítették. Az új választásnál, 1889-ben Ujhelyi Andrast ültették a parochiába, aki pedig nem volt a püspök három jelöltje között. A püspök megint nem erősítette meg a választást. Dorog községe, mint patronus a hercegprímás elé vitte az ügyet, a minek vegre is az lett a következménye, hogy Ujhelyi választást a közoktatási-ügyi miniszter a gyülekezet bekeje kedvéért törvényesen nyilvánította ugyan s az ennélfogva megerősítettett, de kimondta hogy a választás ekként történt elbírása a püspök vitassa lett kijelölési jogára kedvezőtlen precedens nem képezhet s elrendelte hogy ezen jog kérdése szabályszerű tárgyas soran közigazgatási hatóságok által fokozatos határozatok útján döntessék el. A b-ujvárosi szolgabíró elé került tehát a kérdés, aki még 1895-ben a püspököt keresetével elűz-itotta s Dorog község képviselőtestületének a görög kath. lelkesi álasok megüresedésekor esetről esetre való szabad papválasztási jogát százados gyakorlat alapján megállapította. Egy evedes folytán csak mostanában tárgyalhata az ügyet Hajdumege közigazgatási bizottsága. Ez pedig megváltoztatta az első foku határozatot, kimondván, hogy a munkási püspöknek harmas kijelölési joga van a dorogi g. kath. papválasztási s Dorog községnek, mint egyúrnak papválasztási joga akként értelmezendő, hogy a község csakis azon lelkesek közül választhatja lelkeszet, akiket a munkási püspök, illetve püspök-ég esetről esetre kijelölni fog. A bizottság az indoklásban okmányokra hivatkozva kimutatta, hogy a püspök-ég pár újabb esetet kivéve a jelen század elejétől kezdve mindig elt a jelölés jogival s azt D o r o g min. paronus e l f o g a d t a é s r e s p e k t á l t a. A pörösködés kols got a bizottság ócsón-sen megzúntette. E határozat — mint értesülünk — mód felett e keserítette a dorogi hájtukat s nem is fognak megnyugodni a közigazgatási bizottság sérelmesnek veit határozatában. A hangulat olyan izgatott, hogy már sokan valas változtatás is emlígetnek, annyival inkább, mert a pápa a magyar nyelvért folytatott felzadá-s üzemüket sem engedí diadaira. Mint a többi hajduváros, Dorog is kalvinista lesz inkább.

* **Tüz.** Valahol az ujosztasi fődeken, a Halap t-le tegnap este 7 óratól 10-ig nagy tűz pusztított, a melynek fénye magasan felverődött a felhős egré.

* **Képes Divat Értésítő.** Megjelenik időszakonként, ingyen és bermenve. 1898. tavasz. Felelő szerkesztő Baros I. Károly Boros Testvérek női divataruhaza Debreczen. Ötletes, ügyes üzletemberek és jó hazafiak ezek a Borosé. Mindig van készletben náluk nemcsak poréka, hanem ötlet és hazafis vállalkozásokra való szellem is. Eg más után sorolhatnók fel erre nézve az eseteket, de csak a legutóbbi említjük, azt is inkább azért írt, mert megrovási kaland is e yultal. Borosé márc. 15-én üzletüket díszesen sivatágoták s igen sikerült tran-paren-sben körül vették a magyar czímet az 1848. márc. 15-en proklamált 12 pont nagy b-ütkből fanyló képevel. Roppant ügyes, szép és hazafias dolog volt

ez, kik De lejűk evfo ezt t gyen vo na magá jelen iga, most tal a mény tük fi dozó köny m-ge képek közöt szoval tova t ban n ják ez dekes sábon meg a verőfé czen h gyobb annyir miert talan e ságba * ban va ben all alatt ir után es bemut vajjon v a l l * D kérdés ki küld * A tette : * A örökítés vnyvate megfele bin levő primasi törvénye dettek. Dröxler tegnap le kéressel, támogat zait és v ges szob * A eset, hog örök hus llyen ese leseg, ese váva él férj az minden csoda, ha elhagyja f Sándor mikor teg hogy a fele kor a fele tenni, az magat. A s-eghez. A hibás ? * El örfőkaptan r-t. kervé badságharc hazánken rőpirat elá szabályren

ez, melynek akkor sok bámolója akad, a kik nem győzték a kitalálót eléggé dicsérni. De milyen más lett volna a hatás, ha mel léjük teszi egyszersmind a szabad sajtó 50-ik évfordulójának egyik legérdekesebb termékét: ezt a Képes Divat Értesítőt, amely mint ingyen divatlap legfényesebben bizonyíthatóvá vána, micsoda nagyvárú eszméket foglalt magában az a 12 pont. Kar volt a megjelentetésével a mai napig késni. Amde itt is igaz, hogy jobb késni, mint soha. A legújabb most előtűnk levő füzet érdekes változást mutat a múlt évekhez képest. Eltűntek a kemény szinte kartonszerű divatlapok s helyettük finom v. linpapir fogadja mint hűséges hordozó a csinos divatképeket s ezzel sokkal könnyebb lett a füzet kezelése is. — Kedves meglepetésként tűnnek fel azok az apró tájképek is, melyek minden lapon a divatképek között mint szempihentetők helyet foglalnak, szóval ügyes szerkesztő Boros I. nagyon. Idestova teljesen beillik a czéhbe Legjobbban azonban még sem az eddig elmondottak bizonyítják ezt, hanem az a rövid bár, de annak érdekesebb szépirodalmi rész, Két lapon 4 hasábon nem kevesebb mint 11 hölgyet szólaltat meg maga helyett, hogy köszönésük tavaszi verőfényével az Értesítő közönségét: Debreczen hölgyeit, köztük 7 színésznőt. Ennél nagyobb rekorddal egyikünk sem dicsekedhetik s annyira bámuunk, hogy szinte megérjük, miért késett meg ez a füzet 10 nappal. De talán elég is lesz már, mert még udvariatságra esünk.

*** Kormányparti kíváncsiság.** A napokban városunk egyik közismert és köztiszteltében álló alakjához beállított egy magyar, hóna alatt iratozóval, melyet üdélmes köszönés után egy kezeüvébe akadt asztalra lepakolt s bemutatkozás nélkül megkérdezte a házigazdát vajjon milyen politikai elvet vall? A válasz persze az volt:

— Mi köze hozzá!

De a szóban levő urnak felkeltette a kérdés érdeklődését s megkérdezte a magyart, ki küldte, mire így felelt:

— A szabadelvű párt!

— Maga tudja, ki vagyok én?

— Nem, instálom,

A házi gazda bemutatatta magát s hozzátette:

— Takarodjék!

A magyar engedelmeskedett.

*** Az 1848. törvényalkotások megörökítése.** Pozsonyból jelentik, hogy a törvényhatósági közgyűlés határozata szerint megfelelő emléktáblákkal jelölik meg a városban levő két épületet: az országházat és a primasi palotát, amelyekben az 1848. évi törvényeket akották es szentesítésüket hirdették. A közgyűlés e határozata folytán Dröxler Gusztáv kir. tanácsos polgármester tegnap levelet írt Padruzsz Jánoshoz azzal a kéréssel, hogy elismert művészi ízlésével támogassa a várost az emléktáblák mintarajzait és vállalja el az emléktáblák esetleges szobrászati munkáját is.

*** A férj a hibás?** Sajnos igen gyakori eset, hogy férj és feleség, kik az ottar előtt örök hűséget esküdtek, külön válva élnek. Ilyen esetekben aztán vagy a férj vagy a feleség, esetleg mindkettő hibás. Így külön válva él J u h a s z Sándor a feleségétől. A férj az asszony állítása szerint részeges, minden keresményét az itálra költi, s nem csoda, ha J u h a s z arra tökélté magát, hogy elhagyja férjét és beállt dajkának Sz. Zelenka Sándor mérnökhöz. Két hetet töltött ott a mikor tegnap megjelent a férje, és követelte, hogy a feleségét bocsássák vele haza. És mikor a felesége nem akart kérésének eleget tenni, azzal fenyegetődött, hogy felakasztja magát. A dühöngő férjet, bevitték a rendőrséghez, az majd eldönti, hogy melyik a hibás?

*** Eltiltott házalás röpirattal.** A rendőrfőkapitánysághoz a Verbőczy könnvnyomda r. t. kérvényt adott be, hogy az 1848. Szabadságharc története Vilagosig cz. röpiratot hazánkban eladhassa. A rendőrfőkapitányság a röpirat elarustását, tekintettel a helyhatósági szabályrendeletre, mely a házalást tiltja, nem

engedélyezte, különben is a kolportálási engedélyek megadása a polgármester hatáskörébe tartozik.

*** A nyirbátori templom restaurálása.** A műemlékek orsz. felügyelő bizottságának kiküldése folytán köruton levő Sz i e h l o O tó építész a mult csütörtökön Nyiregyházára érkezett. Majd Nyir-Batorba ment, hogy az ottani régi templomot megvizsgálva, annak restaurálása céljából az intézkedéseket megtegye. Mint értesülünk, a restaurálási munkálatok, melyek hivatva lesznek az építési szempontból is felette érdekes műemléket képző templomot az immár fenyegető pusztulástól megóvni, meg a tavasz folyamán megkezdetnek.

*** A honvéd főreáliskolában és a Ludovika akadémiában** betöltendő, előbbiben 20 teljesen díjmentes államköltséges hely, 13 alapítványos hely és 17 részben feldíjmentes, részben fizetéses hely, utóbbiban 13 teljesen díjmentes államköltséges, 20 alapítványos és 17 részben feldíjmentes, részben fizetéses hely, mindkettőben az első évfolyamra. Feltétel, hogy a pályázó magyar állampolgár, alkalmas a katonai pályára, a honvéd főreáliskolánál legalább negy középiskolát végzett, a Ludovika-Akadémiánál pedig valamelyik középiskola nyolczadik osztályát végzett, előbbiben elért 14-ik, de túl nem haladott 16-ik, utóbbiban elért 17-ik, de túl nem haladott 20-dik életév és kifogástalan erkölcsi magaviseletű legyen. Államköltséges helyre tisztek, katonai, udvari, állami, törvényhatósági tisztviselők fia, fizetéses helyre ellenben minden magyar állampolgár fia pályázhatik. Minden testileg alkalmsnak talált pályázó tartozik felvételi vizsgát tenni magyar nyelven, a melyek a főreáliskolában szept. 26—30-ig, a Ludovika Akadémiában pedig szept. 16—20-ig tartanak.

*** A „Zion” asztaltársaság.** ujjászervezése alkalmából 1898. márczius 27-én este 8 órakor a Dreher-féle főreáliskola utcai helyiségében az asztaltársasági tisztviselők választása céljából kedélyes ö s s z e j ö v e t e l t rendez.

x Az első Leánykiházasítási egylet m. sz. f. hó 20-án tartotta meg számos tag jelenlétében XXXV. rendes évi közgyűlést. Miután Schwarz Armin elnök kimutatta a közgyűlés határozatképességét, a mennyiben 202 tag 1406 jutalekreszt helyezett letetbe, előterjesztették a jelentéseket. Az előterjesztett fő jelentésből kitetszik, hogy az 1897-ik kezelési év is nagyon eredményos volt, mivel 7281 új, jobbara a legfiatalabb korosztályhoz tartozó jutalekreszt írtak be, megjegyzendő, hogy a fiu-biztosítási osztályok is jelentékeny szárodást szolgáltattak. Eredékessé vált biztosítások fejében 135,309.13 forint, tehát 74,213.44 forinttal többet fizettek ki, mint az előző 1896 évben. A jelentékeny kifizetések dacára 390,719.84 frtnyi keelési felesleg éretett el, a mely összegből a matematikai díjtartalékhoz 251,711.03 frtot csatoltak. A díjtartalék emeltozva 1,608 204.29 frtra emelkedett. A február 148,008.81 frt az alapszabályszerűalapok erősbitésére fordított, mely összeggel azok 296,008.36 frtra egészítették ki, így tehát a évi mérleg 1,904,111.95 frt. (összeggel) zárul. Az alapok fedezetüket nyerik jó kamatozasu budapesti hazakban, melyek 7632 frt leirasa után 755,654.25 frtal, végre saját kötvényekre adott kölcsönökben és kint levő követelésekben. Dr. Alexander Bernát a felügyelő tanács elnöke előterjeszti a tanács jelentését és indítványát a felmentvény megadására, mire a följelentést es az igazgatóságnak abban kifejezésre jutott indítványait jóváhagyolag tudomásul vették es a felmentvényt egyhanguan megadták. A jegyzőkönyv hitelesítésével Marfly Karolyt es Singer Davidot híztak meg. A felügyelő tanácsba választottak: dr. Alexander Bernát, Bisch Lajos, Heger József dr. Simonyi Zsigmond, Weil David J. ismét es Werthimer Albert (új). Miután meg Hevesi József tag indítványára Schwarz Armin elnöknek, ki 29 év óta all az intézet élén, továbbá az egész igazgatósági testületnek es Kohn Arnold vezér igazgatónak élénk eljenzés mellett köszönetet es elismerést szavaztak, elnök a gyalést bezarja.

x Aki az egészségére vigyáz, igyék Ferencz József kes-rüvizet, amelyet 20 év óta nagy becsben tartanak az egész vilagon. A mult évi kiállításán egyedül tiszteltetett meg a nagy millenniumi érremmel es ő Felsége részéről is egy-dül egy legmagasabb kitüntetéssel. Mindenütt arusitják.

A reformátusok egyetemes gyűlése.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest márcz 24.

A Magyarország ev. r. f. egyház képviselői ma d. e. gyűltek össze Budapesten, hogy megtartsak rendes évi egyetemes közgyűlést.

A konvent tagjai majdnem teljes számban jelentek meg. Jelen voltak: Szász Karoly Kiss Aron Antal Gabor, Kun Bertalan, es Szász Domokos püspökök, Tisza Kálmán, Szilágyi Dezső, gr. Degenfeld Lajos gr. Degenfeld József, Bernath Elemér, Daranyi Ignacz, Szell Kálmán stb.

Az ülést, melyen Tisza Kálmán világi elnök es Kun Bertalan püspök, a református püspöki kar legidősebbje elnökölt, Kun Bertalan imája után Tisza Kálmán üyította meg es hangsúlyozta, hogy miután a konvent ele terjesztett nagy fontossagu tárgyaknál amugy is lesz alkalma felszólalni azért elnöki megnyitót most nem tart, az ülést egyszerűen csak megnyitottnak nyilvanítja.

Kun Bertalan kegyeletes szavakkal emlékezett meg ezú an gr. Tisza Lajosról a magyarországi ev. ref. egyház nagy halottjáról, kinek emléket jegyzőkönyvileg indítványozza megörökíteni. A konvent ehhez egyhanguan hozzájárult.

Radacsi György az újonnan megválasztott konventi tagok nev-orát mutatta be, kiket a konvent igazoltaknak jelentett ki. Bejelentette egyben, hogy a gróf Tisza Lajos halálával megürült gondnoki alas betöltésére ideiglenesen gróf Degenfeld Lajos keretett föl. A konvent ezt eljenzéssel vette tudomásul.

A konventi jegyzők választása titkos szavazás útján ejtetett meg s ilyenkor Radacsi György, Sass Béla, Molnár Béla es György Endre választottak meg.

Radacsi György bemutatta Tóth Samuel volt konventi jegyő bucsu levelet, melyet a konvent fajtalanul vett tudomásul es Tóth Samuelnek érdemese mellett jegyzőkönyvi köszönetet szavazott.

A közlapi es gyámintezeti bizottságok jelentésének felolvasásánál Fejes Istvan az irant intézett kérdést a gyamegyesületi bizottsághoz, vajjon tekintetbe vesse a lelkesi özvegyek számára készített segélytervezet készítésénél azt, hogy a segélyezendők száma evről evre szaporodni fog, vagy csak a tényleges állapotok szám előt tarasival készitette el azt.

Szász Domokos, mint a bizottság elnöke kijelenti, hogy igenis tekintetbe vette s épp azért bejelent, hogy a konventnek gondolkodnia kell az így keletkezendő hiányok pótlásáról. Indítványozza tehát, hogy a konvent mondja ki, hogy a hiányok pótlását maga vállalja. Ezt a kérdést Tisza Kálmán indítványára a konvent a gyámügyi bizottság elé utasította.

Több lelkes es tinár együttes kérvényt tárgyaltak ezú an, a kik azt a kérdést vetették fel a konvent előtt, vajjon azok tanuorok es lelkesek özvegyei, a kiknek nejei nem református vallásuak, számíthatnak e az országos ref. egyházi gyámintezet segélyére, vagy nem? Kerik ezt alapszabályilag megállapítani; mert az alapszabályok mai szövegéből elég világosan ez nem tűnik ki. Kerik az a apszabálynak ez irányban módosítását, mit ha nem nyernének meg, úgy felmentőket a tagsági díja fizetés alá.

Szell Kálmán elutasítandónak tartja a kérvényt. A gyámintezeti alapszabály ké ev

előtt készült, azt tehát ily hamar módosítani már, legalább is korai volna. A gyámintézet tőkéjét különben is a felkészek egyetemének adakozásából, nem pedig az egyesek tagsági díjából létesíteték; azért annak rendeltetését egyesek kedvéért megváltoztatni nem lehet.

Tisza-Kálmán indítványára ez a kérdés is a gyámügyi bizottság elé utasított.

Több apróbb jelentőségű ügy elintézése után Tisza Kálmán bejelentette, hogy miután a konvent a papi jövedelem kiegészítéséről szóló törvényjavaslat fölött ma már nem tárgyalhat és miután ez a kérdés amugy is komoly megfontolást és megbeszélést igényel, azért ő még arra kéri a konvent tagjait, hogy ezek ma delután fél ötkor egy bizalmas értekezletre gyűljenek össze.

Az ülést holnap folytatják.

Színház.

A váradi színészet története. A váradi magyar színészet 100 éves jubileuma alkalmából írta N a m é n y i Lajos Nagyvárad, Lang J. könyvnyomdája 1898. Ára? 8.157 l. Három képmellekkel. Ily czímmel érdekes munka jelent meg a közeli napokban, amelynek tartalmát a fejezet, czimek és az azok alatt levő tartalmi kivonatok felsorolásával — egyelőre — a következőkben ismertetjük:

I. A református főiskola és a jezsuita főiskola drámái. Az iskoladrama. A váradi református főiskola Borsáti Ferencz. »Metamorphosis«. A debreczeni eltöltő Canon. A váradi jezsuiták naplója. A történelmi szellem a váradi jezsuita drámákban. A váradi jezsuita drámák. A váradi iskola drámák a világirodalomban és iról. »Szt.-László, a váradi püspökség alapítója.« »Caracalla«. Előadások jezsuita rend feloszlata után. A jezsuita drámák hatása irodalmunkra.

II. Patachich báró, püspök, zemes előadásai. A váradi püspökség. Nyilvános előadások első nyomai. Idegen színészet hazánkban. Patachich törekvései. Hajdu Mihály. Ditters Károly. Szerződtetése, rendszere, zeneművei. Ditters szerelme. Az I. opera előadás Veradon. Viági irány a püspöki zenekarban. A katonai szellem befolyása. Népszimű előadás, Alarczos bál a püspöki palotában. Maria Terézia eltöltő rendelete. Az eredmény.

III. Német színészet a XVIII. században. Német színészet hazánkban. Mittler D. József, az I. német színgazgató. Divald Ferencz. Berndt Fülöp. Ját-zási engedély feltételei. Előadásai a jogakadémian. Műsor. Távotás Debreczenbe. Visszatérés. Bucsu. Utóbbi kísérletek. Eredmények összefoglalása. Bihar megye hazafiassága.

IV. A váradi magyar színészet kezdete. A fővárosi magyar színészet Bihar megye partfogolta a pesti színtársulatot. Kelemen László költség szervezte 1795-ben. Miért nyújtotta be tervet Kelemen Bihar megyének? A kolozsvári színtársulat Veradon. »Süketnéma«. Kelemen naplója és a Magyar Himnusz feljegyzései az I. színelőadásokról. Rhedey Lajos gr. alkalmi színműve: a »Nagyelkü hercege«. Kósi Patkó János beértesíti a váradi színészek műsorát. A váradi színészek felszólítása a magyar drámairodalom érdekében. Sehy Ferencz meggyilkoltatása. A tagok névsora. Színelőadások felváltva Veradon és Debreczenben. Miler Jakab, a n. váradi censor. A censori »directiva regulá-cs«. Kelemen kérénye Debreczenhez. A tanács elutasítja. Kelemen újra színgazgató Veradon. »Zaide«. Kelemen és Kósi Patkó J. az első váradi színgazgatók jellemzése. Volt-e Veradon színtársulat 1806-ban? 1808-ban színelőadás gr. Rhedey főispán beiktatásakor. Eredmények.

V. Sándorffy József és az önálló váradi színészet. A debreczeni színészet, mint a váradi színésze újabb indítéka. Eder György 1813-ban Rhedey gr. partfogása mellett jut-zik. Gulacsi lemond a debr. színészek támogatásáról. Sándorffy

Józsefnek tett ajánlata. Sándorffy mint író. Honnan származik Sándorffy érdeklődése a színészet iránt? Az első teendők. Szervezési munkálatok. Váradon vagy Aradon játszottak először Sándorffy színészei? Az I. fennmaradt váradi színelőadás (1814.) Kirándulás Aradra és eredménye. Megvaló tagok 1815-ben. Czéljuk. A színpadi felszerelések. Nagy Pista esete: Udvarhelyi Miklós tarsai kiválnak. Jutalomjátéka. Színelőadás 1815-ből. — Német színészek 1816-ban. Bihar megye állásfoglalása. Gróf Karolyi arvak. — Magyar színészek német előadása. Okai. Színelőadás 1818-ból. Mennyit költött Sándorffy 1821-ig a színészetre. Beöthy Ödönnek tett ajánlata. 1820-ban kirándulás Szegedre. 1824-ben Sándorffy halála. Sándorffy jellemzése Eredmények összefoglalása.

VI. V a r a d, m i n t a t m e n e t i a l l o m á s. A helyzet Sándorffy halála után. Libi tarsulata. 1826-ban Eder György. A »Hazai és Külföldi Tudósítások.« Balla Károly majd Abray Sándor. 1828-ban Paly Elek. Bihar vármegye összeütközése a cenzorral: Lajcsák püspökkel. Miért nincs színészet Váradon 1829-től 1832-ig? 1832-ben Balla Károly majd Kassai Dal- és Színtársulat Társaság. Német színészet. 1833-ban Keszti, utóbb a kassai színtársulat. A »Honművész« tudósításai. 1834-ben Balla Károly majd Eder György. Színelőadás 1834-ből. 1835-ben a Kolozsvári színtársulat utóbb Eder György. »Zoltán házassága.« »Az ikrek.« 1836-ban Paly Elek. A színház leg. 1837-ben Balla Károly. 1838-ban Paly Elek. 1839-ben Kileayi David. Színelőadás 1840-ből. Lendvay vendégszereplése 1840-ben. 1842—43-ban Kileanyi David »Regelő és »Honderű« ellentétes tudósításai. 1843-ban Körösi Sándor. 1844-ben Latabár Endre, Komlóssy Ferencz és a szegedi Daltársulat. Szilgigeti Ede vendégszereplése. 1845-ben Váradi Pal. Prielle Cornéla a tarsulatról. Színelőadás 1845-ből. 1846-ban Körösi Sándor. Molnár György emlékiratai. 1847-ben Felek Miklós majd Tóth és Lang. »Eletképek« tudósításai. — 1848-ban Felek és Göcs Ede. Színelőadások a szabadságharc idejéből. Fodor Pal »Egy magyar önkéntes« című vigjátéka. Döme Lajos tarsaságáról. Prielle Cornéla. A váradi színészet jellemzése 1825-től 1849-ig.

VII. A színpad mint politikai tribün. A színészet a szabadságharc után. 1850—52-ben Kileanyi David, Molnár György emlékiratai. 1852-ben Havi és Szabó. 1854-ben Göcs és Laszkóczy. »Hölgyfutár« tudósításai. 1856-ban Szabó József. 1857-ben Hetényi és Molnár. 1858-ban Szabó József majd Havi Mihály. 1859-ben Molnár György emlékiratai. 1860-ban Budai Józsefné, Prielle Cornéla jellemzi Budaynet. 1861. Latabár Endre. 1862-ben Hubai Gusztáv, majd Szabó és Filipovits. Az első operaelőadás. 1863—4-ben Follinusz János. Sal Ferencz kritikája. 1865. Reszler Isván, 1866-ban Aradi Gerő. A váradi színészet eredményei 1850—67-ig.

VIII. Színi szövetkezetek és legújabb idők. Nagyvárad mint legjobb nyári allomás: Szabó József a debreczeni színtársulat élén 1867-től 1876-ig. A váradi színészet fenekora. Anyagi eredmények. A tagok közöttük Blaháné. Kisebbségi társulatok kísérletei. Premiérek 8 év alatt. Buesuások. 1876-ban Bogyó és Mándoky. 1877-ben Kolozsvári Színtársulat. 1878-tól 1880-ig Mándoky Béla. Az utolsó operaelőadás. — Ezzel aztán megszakad Debreczen és Nagyvárad színészeti összeköttetése, sőt a szerző is megszűnik kritikus történetíró lenni és megelégszik a krónika rovásával.

IX. Az állandó színház kérdése. X. Bihar megyei színműírók, nagyváradi premér-ek, kritikus-ek és színészek. — A műre legközelebb visszatérünk.

Vieland kapitány. A pécsi nemzeti színházban ritka érdekes premér volt heifőn este. Gallovich Jenő kollegánknak, — most a Pécsi Napó, ezelőtt a »Debreczen« munkatársának — Vieland kapitány című negyfelvonásos színműve került előadásra. A pécsi kritika minden elfogultság nélkül, az igaz elismerés hangján emlékezik meg a darabról, mely derek sikert aratott. Vieland kapitány valódi katonas színjáték, s a meséje vonzó, új és

elég érdekes. A színészek dicséretes buzgalmat fejtettek ki az est sikere érdekében; a szimpatikus, fiatal szerzőt pedig a színházat megtöltő szép közönség tiszszér hívta a lámpák elé, tisztelői pedig a jövendőre való buzditásul babérkoszorút nyújtottak at neki. Kapott azonkívül egy hatalmas csokrot, melynek három levelére aranyos betűkkel volt ráírva két szép pécsi leány neve. Meg kell jegyeznünk, hogy Gallovich egy-két hét alatt írta meg a színművet.

TÖRVÉNYSZÉK.

A Gárdos-ügy a táblán. A legszenzációsabb bűnpörök egyikét, — ifj. Gárdos Lajosnak — a hitvesgyilkossággal vádolt méraóknak ügyét tárgyalták szerdán a budapesti itélő táblán. Gárdosra tudvalevőleg az a vád nehezt, hogy megmérgezte feleségét. Anyósa, özv. Fedorcákné tette ellene a borzalmas feljelentést, amelynek következtében Gárdos ma gyilkosság miatt fogva tartott rab. Több napon at tárgyalta a törvényszék a bűnpert, míg végre a logikának ama bizonyos »örök törvényeire« támaszkodva bűnösnek mondta ki és életfogytiglan tartó fegyházra ítélte. Emlékeztet meg, hogy milyen feltűnést keltett ez az ítélet. Laikusok és jogászok egyaránt felmentést vártak nemcsak a védőbeszéd elhangzása után, hanem már a tárgyalás során, mert a szörnyű vád bizonyítékait senki sem találta meggyőzőknek. A törvényszék azonban kimondta a bűnöst. — Gárdos megfellebbezte az ítéletet, amely szokatlan gyorsasággal ma már tárgyalás alá került a táblán, ahol Dessewffy Marczel referálja. Az első napon nem tő tőnt döntés, csak a per óriási anyagát ismertette az előadó. — A referens az aktákból azt a meggyőződést merítette, hogy a vád öncinen beigazolv. Előadásában ki is domborította azokat a momentumokat, melyek Gárdos ártatlansága mellett bizonyítanak s a vád tarthatatlanságát igazolják. A tanács többi tagjainak véleményétől függ, hogy mi lesz Gárdos sorsa? A táblai tanács Sarkány József előöklöte alatt ült össze délelőtt fél 10 órakor. Dessewffy előadón kivül Burg Lajos, Tolnay Antal és Szabó János tagjai a tanácsnak. Jelen volt a tárgyaláson a vádolt atya, idősb Gárdos Lajos és a védő Friedmann Bernat dr. is.

Gárdos Lajos mérnök-gyakornokot a budapesti itélőtábla csakugyan felmentette. Ez az ítélet, mely a bűnpör megfogható anyagára, a bebizonyított tényekre támaszkodik, mindenesetre sokkal inkább megnyugtató a közönség jogérzetére, mint az első bírósága, mely a »logika örök törvényei« alapján akart egy embert egész életére a tömlőz fala közé berekeszteni.

Van azonban a kir. tábla ítéletének egy felülő különössége. — Ugyanakkor, amidőn kimondja a felmentést, egyuttal továbbra is fenntartja a vizsgálati fogságot. Ez egészen szokatlan dolog s csakugyan nincs összhangban a logika örök törvényeivel. Ezért feltűnést kelt a kir. tábla mai ítélete.

A kir. itélő tábla büntetőtanácsának nagy termét, a hol tegnap délelőtt hirdette ki Sarkány József előök a hitvesgyilkossággal vádolt ifj. Gárdos Lajos bűnygyében az ítéletet nagyobbára jogászokból álló közönség töltötte meg. Gárdost életfogytig tartó fegyházra ítélte a budapesti törvényszék, a tábla ítélete pedig a következő volt:

Ó Felsége a király nevében!
A budapesti kir. itélőtábla, mint másodfoku büntetőbíróság, gyilkosság és hamis tanúzásra való rábíras miatt mult évi aprilis hó 28-óta fogva levő ifj. Gárdos Lajos bűnygyében melyben a budapesti kir. törvényszék folyó évi január 17-én ítéletet hozott, a kir. tábla ítélt a mint következők:

A kir. tábla a törvényszék ítéletét megváltoztatja akként, hogy ifj. Gárdos Lajos vádoltat az ellene gyilkosság és hamis tanúzásra való rábíras büntetnének vádjá és következményeinek terhe alól felmentü s a felmerült költségek viselését az államkincstár terhére

utalja, ellenben a vizsgálati fogságot továbbra is fentartja.

A bagaméri zendülők vád alatt. Még élénk emlékezetben él az a veszedelmes jellegű véres parasztlázadás, melyről annak idején bő részletekben számoltunk be a lapok hasábjain. 1898. január 12-én történt, hogy Balogh Imre bagaméri gazda házában megjelent a végrehajtó s a már egy hónappal előbb lefoglalt ingóságokat a vele volt csendőrök és a kisbíró segítségével el akarta szállítani. Balogh tiltakozása dacára a végrehajtó meghagyta Bihari Sándor kisbírónak, hogy a lefoglalt zsák tengerit az utcán álló szekérre vigye ki, azonban Balogh és sógora Vecsey Sándor elkapták a kisbírótól a zsákot s bárha a csendőrök eleve figyelmeztették őket a beállható következményekre, a kis bíróval huzakodni kezdtek — mire Korsós Imre csendőr a fegyverét készenlétbe helyezte. Balogh és Vecsey erre megfogták a fegyver szuronyát s a csendőrrel dulakodtak. A falubeliek gyülekezni kezdtek a ház körül és nagyban biztatták Baloghékat, ekkor Matyás Sándor — a másik csendőr — látván, hogy társa veszedelembé került, Balogh Imrét hátszúrta. A tömeg verszemet kapva, a csendőrök s a jegyző ellen fordult s így keletkezett az emlékezetes lázadás, melynek szerepvét a kihallgatás után letartóztatták. Összesen nyolcvankilenc többnyire vagyonos telkes gazda ellen irányították a vizsgálatot, azonban csak hatvanötöt tartóztattak le, huszonegy ellen pedig megszüntették az eljárást. A hatvanöt vizsgálati fogoly előtt a napokban hirdette ki Simay Gyula dr. törvényszéki bíró a vádhatározatot, melyben kivétel nélkül megnyugdattak s így a végtárgyalás már közelebb meg lesz tartható.

KÖZGAZDASÁG.

Budapesti gabonatözsde

márcz. 24.

A készáruüzlet hivatalos árjegyzései a következők

Búsa	kilós	Ar 100 kg.	kilós	Ar 100 kg
Bánsági	76	—00—00	80	00.00—00.—
"	77	—00—00	81	00.00—00.00
"	78	—00—00	82	—
Tiszvidéki	79	—00—00	—	00.—00.00
"	76	12.30	12.95	80
"	77	13.05	13.20	81
"	78	13.20	13.30	82
Festvidéki	79	13.35	13.40	—
"	79	12.85	12.90	80
Fehérmegyei	76	13.—	13.10	81
"	78	13.15	13.25	82
"	79	13.30	13.35	—
Bácskai	76	12.95	13.00	80
"	77	13.10	13.20	81
"	78	13.25	13.35	82
Észak magy	79	—	—	80
"	78	—	—	81
"	79	—	—	80

	Min. hekt.-ben	Ar kilógram
Rozs elsőrendű	uj 70—72	8.80 8.85
" másodikrendű	uj —	8.70 8.70
Árpa takarmánynak	» 60—62	6.50 6.80
" egetni való	» 62—64	7.00 7.50
Zab —	» 64—66	8.— 9.50
" serfőzdei —	» 39—41	6.45 6.80
Tengeri búzásai	uj —	5.20 5.25
" más nemű	» —	5.15 5.20
Repeze búzásai	—	12.50 13.25

Sertésvásár.

márcz. 24.

Kőbányai sertéspiacz. Szerbiai: Nehéz páronként 260 kilogrammon feüli sulyban 57—58 krajczár, közép (pkint 240—260 — kilogramm sulyban) 57—58 krajczár — Könnyű (páronként 240 kilogrammig terjedő sulyban) 56—57 krajz ár.

Sertéslétszám: 1898. évi márcz. 22-én napján volt készlet 24650 darab, 1897 márcz. hónap 23-ik felhajtott 916 drb, 1897 márcz. hónap 23-ik napján elszállított 306 darab 1897 márcz. hó 24-ik napjára maradt készletben 25.260 darab. — A hizott sertés üzlet-irányzata változatlan.

CSARNOK.

Epizódok Zsiga barátom életéből.

— Humoreszk. —
Írta: **Viski Böske.**

(Folytatás.)

Azt nem lehetett tudni, hogy az ifjú özvegy szeretett-é téged hasonló forró érzel- szívesen látott mindig és csak egyetlen egy- szer mondta neked, mikor vadonnatuj krep- karton ruháját kínálás közben leöntötte befőttel, hogy — „maga száma!” — de hát azt a legjózanabb ember is természetes dolog- nak tartja egy hölgy ajkáról ilyen esetben. Miért voltál oly nagyfokúlag ügyetlen.

Egyszer egy kirándulást rendezett Ga- bika özvegysége. Kivüled még két kisasszony, négy fiatal ember, és egy mama volt hiva- talos.

A férfiak szemebetűnő többsége azt lát- szott bizonyítani, hogy Gabika urnó jól akart mulatni.

Tényleg úgy is volt, mert a fiatal ember- nek mind ő körülte forogtak és a két kisasz- szony és a mama bus arvaságban gondolhat- tak el, nem állítani, hogy minden irigység nélkül, miszerint még is csak sokkal többet érő lény, legalább a házassulandó fiatal em- berek szemében, egy özvegy, még pedig egy szép fiatal özvegy, mint két mindenáron férj- hez menni akaró kisasszony.

A kirándulást különben csak azért em- lítetem fel mert két, rádneve fontos, körü- meny adta elő magát. Az egyik, a lényegte- lebbik abban állott, hogy a mama rá talált úlni a vadonnat uj kemény pücs-kaipodra, mi által az örök időkre használhatatlanná silányodott.

A másik, lényegesebbik az volt, hogy véletlenül és látatlanul fül tanuja lettél az egyik gavallér, ki melleleg megjegyezve se- géd telekkönyvvezető vaia, szerelmi valloma- sanak Gabikához czimezve. Egy sűrű kökény és csipkerózsából állt bokor megett történt az incidens.

Te a tulsó oldalról bámultad, hogy ho- gyan borul tédre a s. t. könyvvezető ur, hogyan ragadja meg a Gabika urnó kövér kaocsót és hogy szavalja egy színészhez méltó pathosszal, miszerint Gabikán kívül nem le- tezik ránézve senki és hogy ha bazsarózsát, avagy má-fele szép viragot lát csak Gabikára gondol.

Ha esténként a holdat bámulja és hall- gatja a pücsök andalító zenejét, keverve szunyog-zümmögéssel: meging csak Gabikára gondol.

Éjjel ha nem tud aludni: megint csak Gabikára gondol. Reggel, ha a kelő nap be- aranyozza a háza előtt terülő konyhakertben a petrezselyem hagyma, kalarabé stb. leve- leit: megint csak Gabikára gondol. Őt látja, őt hallja mindenütt a világon és megbolondul, avagy felakasztja a legelső fűzfára magát, ha tagadó választ kap — ezzel a s. t. k. vezető ur nagyobb nyomatékosság okáért: olyanforma mozdulatot tett, mintha át akarna ölelni a karcu derekát, mire özvegysége egy halk sikoltást hallatott az ilendőség okáért, de ez éppen e eg volt neked, kedves Zsiga barátom, hogy a feltékenység tetőfokra hágjon a szí- vedben és lovagias férfihoz méltóan védel- mére sietél szived hölgyének, mezeledkezve az utadat álló kökény, illetve csipkerózsza bo- korról, a melybe tiszteletreméltó buzgalmad- ban ugy beletaláltál lépni, hogy elveszett a föld lábada alól s te beleszuhaova a túske- tengerbe, olyan ordításhoz fogtál, melyhez ké- pest egy fiók-oroszlaú hanggyakorlata kis- miska lehet.

A s. t. k. vezető ur Gabikával egyetem- ben hirtelenben azt képzelték, hogy csak- ugyan egy fiók-oroszlaú tévedt ide valahonnet, az ordít oly iszonytató mód siralmasan es- ijedtükben kölcsönösen egymás hata mögé akartak bujni, a mi természetesen leghe- tetlen-eg leven: ugy egymáshoz vagódtak, hogy jobban sé kellet!

Ezen összekoczezanási intermezzo hasz- nos volt rájuk nézve annyiban, a mennyiben kissé kijózanította őket s látván, hogy az oroszlaú-ók csak ordít és nem közeledik, lassan a bátorságuk is kezdett visszatérni, melynek Gabika özvegysége a s. t. k. v. ur buksijához vágott szőke fűrtös homlokára szorított kezekkel és azon, legnagyobb meg- vetését tolmácsoló szavakkal, adott kifejezést.

— Gyáva kölyök! — azzal hőses el- szántsággal indult a még mindig hallható, bár kisebb mértékű, ordítás felé.

Ezalatt folytonos jajgatás között, de szüntelenül dolgozva kézzel-lábbal egyaránt, valahogy kikezremegél a pokol pitvarából, (mint a hogy később visszagondolva rá: el- nevezted) és abban a perczen fordultál meg mikor özvegysége hozzád ért, ki is egy ré- mült „Jézus-Maria-Szent-Joz-e-f!” kiáltással hatrál rá a hata megett sompolygó s. t. k. v. ur tyukszemére, ki is egy „jaj!” kiáltással adott nem tetszesének hallható kifejezést, mi- közben fölrautva a lábát, markába szorita a prága lábfejt a cipőn keresztül, fellabon ugrandozva közbe.

(Folyt. köv.)

IDEGBETEGEKNEK

ajánlatik, hogy a már 15 év óta beve- zettet es tanárok, gyakorló orvosok é- a nagy közönség által mindég nagyobb kör- ben használt gyógymóddal, mely csak külső mosdasokból áll, artalmatlan, olcsó és meglepő hatasu, megösmarkedjenek.

Tessék **Weissmann Roman** 25. ki- adást ért brosuráját kéri:

«Ueber Nervenkrankheiten und Schlagfluss»

(Idegbetegségekről és szé hűdésről.)

mely Debreczenben dr. **Róthschnek V. Emil** ur gyógyszerárban kapható

2892
1898.

Arverési hirdetmény.

Debreczen sz. kir. város T nácsa által ezennel közhírré tétetik, hogy:

1. A «Látókép» csárda a hozzá tar- tozó szántó- és legelőfölddel az 1899. január 1-től 1904. október 1-ig terjedő hat évre,
2. A «Gygyori» kocsmá a hozzá tar- tozó 98 hold s 202 □ öl szántó, kaszáló és legelő földdel 1898. október 1-től 1904. október 1-ig terjedő hat évre.
3. A «Kadarc» kocsmá a hozzá tartozó 233 hold s 1513 □ öl földdel együtt 1898. október 31-től 1904. október 1-ig terjedő hat évre.
4. A «Ludas» csepszék a hozzá tar- tozó 155 hold s 138 □ öl szántó, kaszáló és legelő földdel 1898. november 1-től 1904. október 31-ig terjedő hat evr, az 1898. évi április hó 20-ik napján, szerdán d. e. 9 órakor, a váro-háza kisterében foganatosítandó árverésen bérbé, illetve haszonbérbe kiadatni fognak.

Erről az árverési szándékozók azzal értesítetnek, hogy az árverési feltéte ek a városi számvéői hivatalnál, a hiva- talos órák alatt megtekinthetők s hogy bánatpénzül tartoznak az árverelők a kikiáltási ár 10%-át készpénzben az ár- verelő bizott-ág kezéhez letenni.

Kelt Debreczen sz. kir. város taná- csának 1898. évi márczius 14-én artott üléséből.

A városi tanács.

140/1898 v. k. szám.

Árverési hirdetés.

A debreczeni kir. járásbírósnak 2172/1898 P. számú végzése folytán közhírré tétetik, miszerint a debreczeni kölcsönös segélyező egyesület részére Kereszti Béla debreczeni lakostól 200 frt tőke, ennek 1897. évi Julius hó 31. napjától számítható 6% kamatai és eddig összesen 20 frt 78 kr. perköltség erejéig 1898. évi Január hó 21-én bíróság lefoglalt és 481 frtra becsült buktorok, és egyébektől álló ingóságok **1898. évi április hó 1-én d. e. 10 órakor** kezdetét veendő és nyomtató-utca 803. szám alatt megtartandó nyilvános bírói árverésen, a legtöbbet ígérőnek azonnali készpénz fizetés mellett, szükség esetén becsáron alól is el fognak adatni.

Debreczen, 1898. évi márcz. 6-án.

Sugár Gyula
bir. kiküldött.

RÓZSA arczenőcs széplő, májfoltok, peresések ellen a legjobb **vegyszertári** termék.
A **RÓZSA** arczenőcs teljesen ártalmatlan.

Drogueriánkat

[Gyógyáru és illatszer üzletünk]
ajánljuk a t. közönség figyelmébe.

FRANCISCS és JÓNA

Debreczen, Kossuth-utca 3.

A **rózsa arczenőcs** nem zsiros, nem avasodik soha.

A **rózsa arczenőcs** nappal is használható

A **rózsa arczenőcs** üdeseget, bájt kölcsönöz az arczenőcsnek.

Egy tégely ára **50 kr.**

PSEPHOFER J. vértisztító labdaccai

azelőtt „általános labdacsek” név alatt; mely utóbbi nevet teljes joggal megérdemlik, mivel csakugyan alig létezik betegség, melyben ezen labdacsek erős hatásukat észszeresen be nem bizonyították volna.

Evtizedek óta ezen labdacsek általános elterjedésnek örvendenek és alig van család, melyben ezen kitűnő háziszertől készlet nem volna található. Számtalan orvos által ezen labdacsek háziszertől ajánlottak minden oly bajknál, melyek a **rossz emésztésből** és **székrekedésből** erednek, mint **epozavarok, májbajok, hőlíka, vértelenség** s hasonló betegségek. Vértisztító tulajdonságukkal fogva kitűnő hatással vannak **vérzségyesség** s az abból eredő bajknál is; így **sápkóránál**, idegességből származó **fejfájásoknál** stb. Ezen vértisztító labdacsek oly könnyen is bevehetők.

Ezen vértisztító labdacsek csak a **Psephofer J. féle az „arany birodalmi almához” címzett gyógyszerárban, Bécsben, I., Singerstrasse 15. sz. a.** készítettnek valódi minőségben s egy 15 szem labdacset tartalmazó doboz ára 21 kr. Egy csomag melyben 6 doboz tartalmazzatik 1 frt 5 krba kerül.

Az összeg előzetes beküldésénél (mi legjobban posta-utalványon esz közzétetik) bérmentes küldéssel együtt 1 csomag 1 frt 25 kr., 2 csomag 2 frt 30 kr., 3 csomag 3 frt 35 kr., 4 csomag 4 frt 40 kr., 5 csomag 5 frt 20 kr., és 10 csomag 9 frt 20 krba kerül.

N. B. Nagy elterjedésük következtében ezen labdacsek a legkülönbözőbb nevek és alakok alatt utánoztatnak; ennek következtében kéretik **csak** Psephofer J. féle vértisztító labdacsekot követelni és csak azok tekintetűk valódiaknak, melyeknek használati utasítása a Psephofer J. nevével ellátott fekete színben és minden egyes doboz fedele ugyanazon aláírással vörös színben van ellátva.

A számtalan hálaíratból, melyet e labdacsek fogyasztói a legkülönbözőbb és legnehezebb betegségek után egészségük visszanyerése folytán hozzáknak intéztek, ezen helyen csak néhányat említnék azon megjegyzéssel, hogy mindenki, a ki ezen labdacsekot egyszer használta, meg vagyunk győződve, azokat tovább fogja ajánlani.

Köln, 1893. április hó 30-án.
Tisztelt Psephofer ur! Legyen oly szives és küldjön nekem ismét 15 tekercset az ön felülmúlhatatlan vértisztító labdacsaiból utánvétellel. Fogadja ez uton is legmélyebb köszönetemet labdacsa csodahatásáért.
Maradok teljes tisztelettel Pawlistik Ferencz, Köln, Lindenthal.

Hrasche, Földnek mellett, 1887. szept. hó 12-én.
Tekintetes ur! Isten akarata volt, hogy az ön labdacsa kezeim közé kerültek, melyeknek hatását ezennel megírom: En gyermek ágyban meghültem, olyannyira, hogy semmi munkát sem voltam többé képes végezni és bizonyára már a holtak közt volnék, ha az ön csodálatra méltó labdacsa engem nem mentettek volna meg. Az Isten áldja meg Önt ezért észszer. Nagy bizalmam van hogy ezen labdacsek engem is tökéletesen ki fogják gyógyítani, a mint már másoknak is egészségük visszanyerésére segítségül szolgálítottak.

Bécs-Ujhegy, 1887. november 9-én.
Mélyen tisztelt ur! A legforróbb köszönetemet mondok ezennel Önnek 60 éves nagyénem nevében. Az illető öt éven át szenvedett gyomorhurutban és vízkórásban, már életét is megunta, melyről egyóbként le is mondott, midőn véletlenül egy dobozt kapott az ön kitűnő vértisztító labdacsaiból s azoknak állandó használata folytán tökéletesen kigyógyult.
Legfőbb tisztelettel Weinczettel Jozefa.

Eichengraheramt, Gföhl mellett, 1893. márcz. 7-én.
Tekintetes ur! Aludított ismétellen kér 4 csomagot az ön valóban hasznos és kitűnő labdacsaiból. El nem mulasztatom legnagyobb elismerésemel kifejezni ezen labdacsek értéke felett és azokat, ahol csak alkalmam nyílik a szenvedőknek legmelegebben fogom ajánlani. Ezen hálaíratom tetszés szerint használására Önt ezennel felhatalmazom. Teljes tisztelettel Hahn Ignác.

PSEPHOFER J. gyógszerész »zum goldenen Reichsapfel«
Bécs, I., Singerstrasse 15. sz.

Nyomatott Hoffmann és Kronovitz könyvnyomdájában Debreczenben a főpostával szemben.

Gottschdorf, Kohlbach mellett, Szilézia, 1886. okt. 8.
T. ur! Felkérem, miszerint az ön vértisztító labdacsaiból egy csomagot 6 dobozzal küldeni sziveskedjek. Csakis az ön csodálatos labdacsaiból készíthetem, hogy egy gyomorhajót, mely engem öt éven át gyötört megszabadultam. Ezen labdacsek nálam sohasem fognak kifogyni, s midőn legforróbb köszönetemet kifejezem, vagyok tisztelettel
Zwickl Anna.

Bernhardi alpesifü liqueur Bernhard W. O.-tól Bregenzben. 1/4 üveg 2 frt 60 kr. 1/2 üveg 1 frt 40 kr. 1/4 üveg 76 kr.

Amerikai köszvénykenőcs gyors és biztos hatású legjobb szer minden agybántalom, tagszaggyatás, ischias, migraine, ideges fogfájás, főfájás, fülzsugatas stb. stb. ellen. 1 frt 20 kr.

Angol csodabalsam, Psephofer J.-től egy üveg 50 krajczár.
Fagybalsam Psephofer J.-től. Évek óta a fagyos tagokra és minden. idült sebre, mint legbiztosabb szer elismerve 1 köcsöggel 40 krajczár bérmentve 65 kr.

Stoll-féle Kolapraeparatumok. Kitűnő szer gyomor és bélbetegségeknek.

Kola-Elixir vagy bor, 1 liter 3 frt, fél liter 1 frt 60 kr. 1/4 liter 85 kr.

Golyva balsam, Psephofer J.-től kitűnő szer golyva ellen. 1 üveg 40 kr. bérmentve 65 krajczár.

Élet-eszencia (prágai csöppel) **Psephofer J.-től**, megrontott gyomor, rossz emésztés és mindennemű altesti bajok ellen kitűnő háziszert, üvegesüvel 22 kr., 12 üveg 2 frt.

Utifüvedv, **Psephofer J.-től** egy általánosan ismert kitűnő háziszert, hurut, rekedtség, göres köhögés stb. ellen, egy üvegesüvel 50 kr., 1 üveg bérmentve 1 frt 50 kr.

Tannochinin hajkenőcs, **Psephofer J.-től** Évek hosszu sora óta vala a legjobbnak elismerve. Egy elegáns nagy szelencüvel 2 frt.

Általános tapasz, Stendel tanártól. Utés és szurás által okozott sebeknél, mérges daganatoknál, ujjkucac, sebes, vagy gyuladt mell vagy más ily bajknál mint kitűnő szer lön kipróbálva. 1 tégely 50 kr. Bérmentve 75 kr.

Általános tisztító-só **Bulrich A. W.-től** kitűnő háziszert a rossz emésztés minden következményei, u. m.: főfájás, szédülés, gyomorgöres, gyomorból, aranyér, dugulás stb. ellen. 1 csomag ára 1 forint.

Ezen itt felsorolt készítményeken kívül, az osztrák lapokban hirdetett készletben netán nem levők különlegességek raktáron vannak és a rendelések a leggyorsabban eszközöltetnek, ha a pénzüsszeg előre küldetik; nagyobb megrendelések utánvétellel küldetnek.

Valódiaknak csak azok tekinthetők, melyek használati utasítása a Psephofer J. nevével ellátott és minden egyes doboz fedele ugyanazon aláírással vörös színben van ellátva.

Védve védjegy által. Védjegy utánzása szigorúan büntetetik.